

Mad med mening – mad og måltidspolitik for:

(borgere visiteret til madordninger i Hillerød kommune)

Forord:

Hillerød kommune ønsker med en mad- og måltidspolitik for de ældre at opsætte mål for kvaliteten af den gode mad, rammerne omkring måltidet og organiseringen af maden. En mad- og måltidspolitik, der sikrer god og nærende mad, som kan forebygge og understøtte den raske ældre og sikre den svage ældre optimal hjælp, uanset om det foregår fra decentrale køkkener eller centrale køkkener.

Hillerød kommunes mad- og måltidspolitik afspejler borgernes behov og ønsker. Vi har lyttet til og brugt borgernes erfaringer. Politikken bygger på udsagn fra interessenter indenfor ældreområdet i Hillerød Kommune, det vil sige både borgere og ansatte.

Vi ved, at sund mad ikke kun handler om, at måltidet er sundt, men også om omstændighederne omkring måltidet. Rammerne omkring måltiderne er vigtige for borgernes trivsel, og de er derfor også en del af mad- og måltidspolitikken. Med denne politik ønsker vi at synliggøre, at Hillerød kommune vil levere god, sund og nærende mad i trygge rammer.

Mad- og måltidspolitikken er vedtaget af Byrådet i 2009. Politikken evalueres og justeres efter 2 år.

Rikke Macholm, Formand for Social- og sundhedsudvalget, marts 2009

Mad- og måltidspolitikken for ældre i Hillerød Kommune

Indledning:

Politikken er den overordnede ramme for mad og måltider for ældre i Hillerød Kommune. Den indeholder visioner og målsætninger for den mad, der serveres i kommunen.

Politikken suppleres af en række bilag for indsatsområder, som indeholder inspiration og anbefalinger til den gode, sunde mad og rammer for måltidet og organiseringen. Bilagene bliver løbende revideret.

Ledelsen i afdelingen for Ældre og Sundhed koordinerer institutionernes fælles arbejde med at indfri politikens mål, formidling, justering og videre udvikling ved jævne møder i politikens indkøringsfase i 2009 og som en driftsopgave. Fra 2010 er mad- og måltidspolitikken en del af den daglige drift på institutionerne.

Regelmæssige borger-, personale- og ledermøder skal sikre, at politikken løbende bliver debatteret.

Mad- og måltidspolitikken gælder for hjemmeboende visiterede borgere og brugere i Hillerød Kommune.

For Hillerød Kommune er mad- og måltidspolitikken også et styringsredskab, som er fremadrettet og dynamisk og også dækker fremtidige krav og ønsker.

Mad- og måltidspolitikken skal:

- sætte borgeren i centrum. Der skal tages udgangspunkt i borgerens ønsker og behov i forbindelse med mad- og måltider.

- synliggøre maden og måltidets betydning for borgerens sundhed og sygdomsforebyggelse, omsorg, pleje og behandling og ikke mindst den enkelte borgers livskvalitet.
- være en hjælp til afklaring af et fælles ansvar og gensidige forventninger hos ledere, medarbejdere og borgere på mad- og måltidsområdet
- sikre, at maden i Hillerød kommune i videst muligt omfang bliver "mad fra bunden", det vil sige at så meget som muligt bliver lavet i køkkenet.

Målgruppen

Målgruppen er borgere, som spiser mad fra et af kommunens køkkener.

Visioner, indsatsområder og ønsker:

Mad- og måltidspolitikken i Hillerød er blandt andet udarbejdet efter workshops med fagpersoner og borgere. Borgerinddragelsen er uundværlig, hvis politikken skal være brugbar og fungere som et arbejdsredskab for mad og måltider.

Overordnet viser de afholdte workshops at ansatte og brugere har en række visioner og ønsker til en måltidspolitik. På de næste sider beskrives visionerne og målsætningerne for mad- og måltidspolitikken for de ældre.

1. Borgerinddragelse og borgerindflydelse:

Vision: At mad- og måltidspolitikken tager udgangspunkt i den enkelte borger ud fra princippet: "For at behandle alle lige, må alle behandles forskelligt".

Målsætning:

- Det betyder blandt andet, at der skal være et minimum af valgmuligheder i forhold til retter og mulighed for både tilkøb og fravalg.
- Borgerne skal inddrages i aktiviteter omkring måltidet.
- Der skal sikres en god madkultur omkring måltiderne, så borgerne glæder sig til at skulle spise.
- Der skal være muligheder for at oprette madgrupper for hjemmeboende pensionister.

2. Information til borgerne:

Vision: At informationsmaterialet skal være klart og tydeligt i både tekst og billeder.

Målsætning:

- Det skal være klart for borgerne, hvilke valgmuligheder de har, via letlæseligt og brugervenligt materiale. Det kan for eksempel være gennem et katalog, der viser de enkelte retter. Kataloget skal også indeholde en beskrivelse af råvarerne og næringsindholdet.
- Et katalog, der beskriver alle muligheder for valgmulighederne.
- Medarbejderne skal kende og kunne forklare indholdet af kataloget og kunne støtte i madbestillingen.

3. Rådgivning om ernæring til borgerne:

Vision: At borgerne vejledes/rådgives til en ernæringsmæssig sund mad, der bygger på Fødevarestyrelsens anbefalinger.

Målsætning:

- Borgerne skal ved behov have mulighed for at modtage rådgivning og vejledning til en ernæringsmæssig sund mad.
- Rådgivningen skal tage højde for den gode, sunde mad og måltidsvaner.
- Der skal være en målrettet indsats på ældre borgere med ernæringsmæssige problemer.
- Fælles rådgivning om sund levevis og ernæring.
- Der skal være adgang til de ansvarlige i køkkenet via en mad- og måltidskonsulent.

4. Mad og råvarer

Vision: At borgere, der benytter madordningen, tilbydes god, sund mad, lavet af friske råvarer med høj kulinarisk kvalitet, så den enkelte borgers behov for ernæring tilgodeses.

Målsætning:

- Maden er lavet af friske og for så vidt muligt danske råvarer for sæsonen.
- Der skal være forskel på hverdag og fest.
- Der skal være mulighed for specialkost f.eks. til småtspisende (energitæt kost).
- Der skal være forskellige menuer med et varieret udbud. Maden skal være sund og gerne med muligheder for traditionel dansk mad og nyere retter.
- Det skal være muligt at købe gæstemad.
- Det skal være muligt at vælge portionsstørrelser

5. Miljø og samvær i spisestederne

Vision: At måltidet er et højdepunkt på dagen og er med til at fremme socialt samvær. At måltidet er varieret og fuld af nærvær. At maden på tallerkenen er veltillavet og velsmagende.

Målsætning:

- Måltidet skal være noget man glæder sig til.
- Måltidet skal være med til at fremme det sociale samvær og de hyggelige stunder.
- Måltidet skal være nærværende og veltillavet. Det skal serveres indbydende. Bordene skal være dækkede og pæne.
- Måltidet skal være en betydningsfuld opgave for medarbejderne, og de skal være bevidste om deres rolle ved måltidet. De skal, så vidt det er muligt, deltage i måltiderne.
- Borgernes ønsker om at spise i enten fællesskab eller alene skal respekteres.
- Der skal være god tid til at spise i rolige omgivelser.

6. Samarbejde og organisering

Vision: Det er et fælles ansvar for alle faggrupper, at organiseringen og samarbejdet omkring mad og måltider prioriteres højt i dagligdagen.

Målsætning:

- Det er ledelsens ansvar, at medarbejderne er uddannet til at prioritere og føre mad- og måltidspolitikken ud i livet.
- Borgeren skal have mulighed for at bestille maden på den mest hensigtsmæssige måde for borgeren, enten ved hjælp fra hjemmeplejen, hjemmeside, telefonisk eller ved bestillingsseddel.
- Institutioner og køkken skal være koblet på samme edb-system.
- Samarbejdet omkring mad og måltider skal ske på tværs af de forskellige faggrupper (køkken, pårørende, hjemmeplejen, sygehus, tandlæge, læge etc).
- Der skal løbende sikres kompetenceudvikling for den enkelte medarbejder.
- Tidsfrister og deadlines skal respekteres

7. Økonomi og bæredygtighed

Vision: At prisen på maden er økonomisk attraktiv for borgeren.

Målsætning:

- Prisen på maden skal fastsættes ud fra de faktiske kalkulationer, således at tilskuddets størrelse er kendt og at prisen for borgeren er rimelig.
- Køkkenet skal prioritere valg af bæredygtige råvarer til en realistisk pris, samt en bæredygtig drift, hvor energi, vand og forbrug af emballage begrænses mest muligt.

8. Kvalitetsstyring, udvikling og hygiejne

Vision: At madens vej fra jord til bord er af en høj kvalitet

Målsætning:

- Maden skal serveres veltilberedt, velduftende og velsmagende.
- Maden skal kvalitetssikres dagligt.
- Der skal oprettes et smagspanel af borgere og medarbejdere.
- Der skal løbende laves brugerundersøgelser.
- Leverandører af råvarer skal løbende evalueres.
- Hygiejnen skal håndteres ifølge gældende lovgivning på området.

Afrunding:

Formålet med en mad- og måltidspolitik i Hillerød kommune er at sikre, at de ældre borgere får en god og sund mad i omgivelser, der giver dem lyst til at spise. Den mad, der bliver serveret, og de rammer, den serveres under, skal ikke anses som to forskellige ting, men som et hele.

Det er Hillerød kommunes målsætning at tilbyde god, sund, varieret og nærende mad til borgerne. Maden skal så vidt muligt tilberedes fra bunden, råvarerne skal være gode, og maden skal serveres indbydende. Borgerne skal føle sig trygge ved leveringen, og de, der spiser sammen, skal have maden serveret i rolige og rare omgivelser. Der skal være et minimum af valgmuligheder.

Personalet skal kende politikken og være i stand til at rådgive borgerne om god og sund mad. Politikken bygger på høj faglighed og evidens.

Politikken er vedtaget af Byrådet i 2009, og vil blive evalueret efter to år.

